

ΛΕΝΑ ΔΙΒΑΝΗ

Εξαζόμενοι Αγόοι

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΛΕΝΑ ΔΙΒΑΝΗ

Εργαζόμενο αγόρι

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία

Πεζογραφία – 548

Λένα Διβάνη, *Εργαζόμενο αγόρι*

Υπεύθυνη έκδοσης: Ελένη Κεχαγιόγλου

Διορθώσεις: Ιωάννα Ανδρέου

Σχεδιασμός εξωφύλλου: k2design

Copyright© Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε. (Εκδόσεις Πατάκη)

και Λένα Διβάνη, Αθήνα, 2023

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Καστανιώτη,
Αθήνα, 2000

Νέα έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Μάρτιος 2023

KET E636 ΚΕΠ 117/23

ISBN 978-618-07-0389-4

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Μπαμπά, μαμά,
για εσάς που προσπαθούσατε πάντα
ν' αφήσετε τις πόρτες και τα παράθυρα
του μυαλού μας ανοιχτά
(παρά το συνεχές άγχος σας
ότι θα κρυώσουμε...)

*Αν τα λιοντάρια μιλούσαν, η ιστορία
του κυνηγιού θα ήταν πολύ διαφορετική.*

Ρητό της φυλής των Μασάι

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

*Το πιο επικίνδυνο μέρος, λένε,
είναι το σπίτι μας*

Τον Χάρη μπαίνοντας τον αγνόησε σχεδόν. Κουνούσε το χέρι του μελλοντικού «πεθερού» της επί ώρα, όλο χαρά που τον γνώρισε. Αλλού είχε στραμμένη την προσοχή της όμως. Το μάτι της έκανε απανωτούς γύρους μέσα στο σπίτι – σκανάριζε από τις πλάτες του Χάρη μέχρι τα χερούλια της πόρτας. Κατά πάσα πιθανότητα βρήκε όλα πολύ του γούστου της, γιατί μετά βολέυτηκε σε μια πολυθρόνα αναπαυτικότητας, σαν στο σπίτι της. Τότε και μόνο τότε καταδέχτηκε να στραφεί προς το μέρος του νεαρού υποψηφίου:

«Ο Χάρης, ε; Τι κάνεις;».

Μισοχαμόγελο συν ύψωμα αριστερού ώμου εκείνος. Που στη γλώσσα του ολοφάνερα πάει να πει: Ελπίζω να τη βγάλω καθαρή, αυτό κάνω.

Μόλις την είδε άλλωστε, το κατάλαβε αμέσως. Ήταν φτυστή η μάνα του. Όχι το σουλούπι ή τα μαλλιά, αυτά δε μοιάζανε. Από μέσα ερχόταν η ομοιότητα. Αδελφές άφυχες ψυχές, που θα 'λεγε κι ο Μάρκος. Ο τρόπος, παραδείγματος χάρη, που κοιτούσαν ήταν κατάιδιος:

σαν κάτι βασίλισσες που κυκλοφορούσαν ανάμεσα στον λαό, δήθεν απλές, αλλά έτοιμες να σε κομματιάσουν άμα δεν τσακίζόσουν να τους κάνεις τα χατίρια.

«Πας στον Ανατολικό Άνεμο; Από κάπου σε ξέρω...»
«Δε νομίζω».

Το ότι δε συχνάζανε στο ίδιο μαγαζί δεν την απογοήτευσε αρκετά:

«Το Τρίτο τελείωσες; Έχω μια φίλη εκεί, φυσική-χημεία κάνει, Ελένη Ξερή, την ξέρεις;»

«Την ξέρω».

Ευτυχώς δεν είχε πάνω από τρεις φράσεις προσέγγισης απρόθυμων στόχων στο αποθεματικό. Άφησε λοιπόν επί του παρόντος τον μουτρωμένο νεαρό στην ησυχία του, σχεδιάζοντας να επανέλθει δριμύτερη μόλις σπάσει ο πάγος.

Λάθος εκτίμηση. Όσον αφορούσε τον Χάρη, ο πάγος δε θα έσπαζε ποτέ. Τα νεύρα της, ίσως... Η μάνα του, που τον ήξερε, άρχισε ήδη να κάθεται στα καρφιά. Όμως –ευτυχώς– ήταν πια πολύ αργά. Δεν την είχε προειδοποιήσει εγκαίρως, ακριβώς για να την πιάσει στον ύπνο και να μη λάβει έκτακτα μέτρα. Τώρα που έπεσε στην παγίδα του, του ερχόταν να της το σφυρίξει στ' αυτί: Μάνα, πάρ' το απόφαση. Δε λέω, δέχτηκα να τη γνωρίσω την κυρία Αρετούσα Κίσσα, αλλά δεν υποσχέθηκα ότι θα με συμπαθήσει κιόλας...

Την προσπάθεια που δεν έκανε ο Χάρης την ανέλαβαν ολόφυχα οι γονείς. Βάσει αυστηρών οδηγιών της κυρα-Γιώτας, ο μπαμπάς πάσχιζε να βολέψει την υψηλή καλεσμένη όσο το δυνατόν καλύτερα. Γλυκάκι, ρακί,

μεζεδάκι, κατευθείαν στο ψητό – ο οικοδεσπότης ρωτούσε κι αυτή διάλεγε. Φιλοξενία, υποτίθεται. Εμένα μου λες...

Ο πεισνωμένος νεαρός από ένα σημείο και μετά είχε μουγγαθεί και μόνο τις παρατηρούσε, την Κίσσα και τη μάνα του, προσεχτικά. Δεν ήθελε να αφαιρεθεί και ν' αφήσει τίποτα να του ξεφύγει. Ύφαινε το σκοινί για να τις κρεμάσει, κατά Μάρκον. Για να δει τι θα κάνει ώστε να μην κρεμαστεί, κατ' αυτόν.

Ήταν απεριγράπτο δίδυμο πάντως. Δεν είχανε μόνο μάτια αχόρταγα, ίδιο ήταν και το στόμα. Τρώγανε ασταμάτητα επί δύο ώρες και: χοχλιούς, μπριζόλες, μυζηροπιτάκια, χορτόπιτα, αστακούς, παγωτό, καρπούζι και κάνα μισόκιλο γραβιέρα από αυτήν που κάνει εξαγωγή η θεία του Χάρη, η Βαγγελία, στη Γερμανία. Στο φαί κατέληξαν να συζητάνε κάτι δικά τους, επαγγελματικά – τριάντα στρέμματα που ήθελε να πουλήσει η υποψήφια «νύφη» και διασταύρωνε την αξιοπιστία των αγοραστών, κάτι μετοχές κατασκευαστικών εταιρειών για τις οποίες είχε πληροφορίες από μέσα η «πεθερά».

Ο κυρ Λάμπρος, είτε υπήρχε είτε δεν υπήρχε, ένα και το αυτό. Τις σέρβιρε διακριτικά ορεκτικά και κυρίως πιάτα, κι όταν επιτέλους κάθισε κι αυτός να φάει, είδηση δεν τον πήραν. Σαν αόρατο τον αντιμετώπιζαν οι ευγενέστατες αυτές κυρίες – εκτός αν θεωρήσουμε αβρότητα τη λέξη «νοστιμότατο» που γλίστρησε από τον ουρανίσκο της Κίσσας την ώρα που κατάπινε τον πρώτο χοχλίο. Βεβαίως αμέσως μετά στράφηκε πάλι

στην κυρα-Γιώτα, σαν να φοβήθηκε ότι ο φουκαράς ο Λάμπρος θα άρχιζε να της δίνει τη συνταγή.

Τον Χάρη τον είχανε τοποθετήσει κάπου στο ενδιαμέσο: και άνθρωπος και ντεκόρ. Ήθελαν να ακούει μεν όσα έλεγαν, αλλά όχι και να τα σχολιάζει. Αυτός όμως δεν τους το 'κανε το χατίρι. Προτιμούσε ν' ακούει όσα δεν έλεγαν, γιατί είχαν πολύ μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Η γλώσσα της Κίσσας, παραδείγματος χάρη, κόμπαζε όλο ψευτομετριοφροσύνη για τετρακόσια στρέμματα μπανάνες της ποικιλίας νάνος Caventish προελεύσεως Ισραήλ, πεπόνια, αγγουροντοματικά, μελιτζάνες, στρουθοκαμήλους, γουρούνια και όλα τα είδη της ντόπιας και εισαγόμενης χλωρίδας και πανίδας που είχε βγάλει στο σφυρί. Πληροφορίες ασήμαντες για τον Χάρη δηλαδή. Τα χέρια της όμως, που ανοιγόκλειναν διατάζοντας σαν να διηύθυναν ορχήστρα, μαρτυρούσαν την τρελή επιθυμία της να τις βάλει όλες (και όλους!) να χορέψουν στον σκοπό της. Το πόδι της, που χτυπούσε νευρικά στο πλακάκι όταν άκουγε κάτι που δεν ήταν και απολύτως του γούστου της, εγγυόταν ότι θα πατούσε πάνω του χωρίς δεύτερη σκέψη αν χρειαζόταν. Τα μάτια της, που λιγουρεύονταν το επόμενο μεζεδάκι πριν καταπιεί αυτό που είχε ήδη στο στόμα, τον διαβεβαίωναν ότι αυτή η κυρία δε θα χόρταινε αν δεν τον καταβρόχθιζε ολόκληρο με τα κοκαλάκια του μαζί.

Τώρα ο Χάρης ήξερε όλα όσα ήθελε να μάθει. Ένιωθε δυνατός και έτοιμος να περάσει στο επόμενο στάδιο. Την ευκαιρία τού την έδωσε ευγενικά η μαμά, που, με διαφημιστικού τύπου ερωτήσεις, παρότρυνε την κυρία

Κίσσα να συνεχίσει την περιαυτολόγο μπανανολογία. Μάλλον αυτό θεωρούσε το πιο δυνατό σημείο της υποψήφιας, καθότι, όπως αποδείχτηκε, σχετιζόταν και με τα ακαδημαϊκά της προσόντα. Εκείνη, από τη μεριά της, δεν έχανε φυσικά καμία ευκαιρία επίδειξης. Ανέφερε όλως τυχαίως το άριστα στη Γεωπονική, αλλά για να αποδείξει στον Χάρη ότι δεν το πήρε όλως τυχαίως, του ανέλυσε τα πάντα για τις ποικιλίες μπανάνας που δεν ήταν κατάλληλες για το κλίμα το δικό μας, λες και ήταν στο παρά πέντε ο μικρός να φυτέψει καμιά διακοσαριά ρίζες αύριο. Το μόνο πράγμα που επιθυμούσε βέβαια να φυτέψει ο Χάρης ήταν μια σφαίρα στον κρόταφο της υποψήφιας συζύγου του.

«Τις σιχαίνομαι τις μπανάνες» δήλωσε στο τέλος, βάλλοντας συμβολικά εναντίον του αθώου προϊόντος αντί της παραγωγού του.

Η μάνα του τον κοίταξε βλοσυρά, αλλά η Κίσσα ουδόλως ενοχλήθηκε. Γνώριζε εκ γενετής να διαγράφει αυτόματα όσα της χαλούσαν το κέφι. Απλώς άφησε στην ησυχία της τη μεσογειακή χλωρίδα και έστρεψε την προσοχή της στην οικιακή πανίδα. Άρχισε από τον Χάρη. Επικέντρωσε αίφνης όλο το ενδιαφέρον της στην περίπτωση του. Η δεκαοχτάχρονη ζωή του της φάνηκε κατά πάσα πιθανότητα πολύ ασουλούπωτη και είπε να εξετάσει αν επιδέχεται ένα πρόχειρο συμμάζωμα. Οπότε τον κοίταξε όλο μακροθυμία και κατανόηση και τον ρώτησε αν σκέφτεται να αναλάβει τα θερμοκήπια της μάνας του, τώρα που ξεμπέρδεψε με το λύκειο.

«Αφού δεν έχεις αδερφή, εσύ είσαι ο διάδοχος ανα-

γκαστικά» είπε και χαμογέλασε πανευτυχής που διέθετε ένα τόσο ανοιχτό μυαλό, συνεχίζοντας παράλληλα να τον κόβει με το γνωστό βλέμμα-μεζούρα.

Η κυρα-Γιώτα είχε ήδη πάρει αυτό το απογοητευμένο ύφος που μισούσε με πάθος ο γιος της, πράγμα που τον βοήθησε να εκτοξεύσει φυσικότερα μια φράση με πυρηνική γόμωση:

«Εγώ δεν πρόκειται ποτέ να σκοτώσω για να ζήσω!».

Η διακεκριμένη γεωπόνος δεν κατάλαβε τίποτα. Κρίμα τα ντοκτορά στο Τελ Αβίβ. Τα μάτια της ζήτησαν πρώτες βοήθειες από τη μάνα, που, υποτίθεται, ήξερε σε βάθος το παιδί της και αποκρυπτογραφούσε ευκολότερα την προσωπική του γραμμική γραφή Α.

«Τις ορμόνες εννοεί. Είναι και οικολόγος το παιδί» μετέφρασε δύσθυμα η μητέρα.

Η μεγαλογεωπόνος γέλασε με κοσμοπολίτικη άνεση:

«Ε, δεν έχει κι άδικο...».

Πώς είπατε; Ο Χάρης ξαφνιάστηκε. Διαθέτει και προοδευτικό οπλοστάσιο λοιπόν η κυρία Κίσσα; Μπα, ασφαιρα πυρά μόνο. Γρήγορα αποσαφήνισε τη θέση της:

«Άμα απαιτούν πεπόνι τα Χριστούγεννα όμως, ξέρουν ότι κάτι θα 'χει».

«Όχι κάτι. Δηλητήρια».

Ο Χάρης εννοούσε να γίνει σαφής πάση θυσία.

«Εστω. Το ζητάνε όμως. Αφού αυτό θέλουν να πάρουν, αυτό τους δίνουμε. Ζήτηση-προσφορά. Νόμος της αγοράς. Απλά πράγματα».

«Όοοχι. Ανάποδα. Δεν το δίνετε επειδή το ζητάνε. Το ζητάνε γιατί τους το δίνετε».

Το ξεστόμισε με ύφος φωτεινού παντογνώστη που μόλις ανακάλυψε την καπιταλιστική πυρίτιδα. Μετά χαμογέλασε παραπλανητικά και περίμενε αντιδράσεις.

Η μάνα του αφενός μεν εκνευριζόταν και αφετέρου έβρισκε τη συζήτηση πολύ περί διαγραμμαμάτου για να τη φέρει βόλτα. Αφού όμως η υποψήφια ήθελε σύζυγο περιωπής, τι μπορούσε να κάνει ο Χάρης; Άρχισε την επίδειξη του επιπέδου του. Η κυρα-Γιώτα όμως διαφωνούσε και γι' αυτό αποφάσισε εσπευσμένα να διαλύσει τη συζήτηση, πριν η κατάσταση της βραδιάς γίνει μη αναστρέψιμη.

«Καφέ θα πιούμε;» ρώτησε την Κίσσα, που κοίταξε το ρολόι της με ανησυχητικό αυτοματισμό.

Αυτό περίμενε ο Χάρης. Αυτή η κίνηση ήταν η καμπάνα του δικού του θριάμβου και το Βατερλό της μάνας του. Φυσικά η κυρα-Γιώτα το 'πιασε στον αέρα: Η νύφη βαρέθηκε, αφού ο γαμπρός δε συνεργαζόταν. Ορκίστηκε από μέσα της να τον κάνει να μετανιώσει που χαμογελούσε πανευτυχής για το σαμποτάζ του. Ο Χάρης όμως φρόντιζε να αποφεύγει συστηματικά το βλέμμα της. Άλλη φορά θα τρέμανε τα πόδια του, αλλά τώρα ήταν μεθυσμένος από την επιτυχία της δολιοφθοράς του προξενιού. Έτσι, αγνόησε επιδεικτικά τον σκληρό τόνο στη φωνή της όταν μίλησε:

«Είναι συζητήσεις αυτές που ανοίγεις; Τρώμε τώρα!».

«Και τι πειράζει;» πέταξε αφελέστατα, ενώ ήξερε και τι και πόσο την πειράζει.

Αυτό ήταν η σταγόνα που έκανε το ποτήρι καταρράκτη. Τώρα η κυρα-Γιώτα δε θα σταματούσε ούτε με

φράγμα. Στράφηκε αυτόματα στην Κίσσα να βρει λίγη κατανόηση:

«Οικολόγος με τα λεφτά του θερμοκηπίου, κατάλαβες; Δεν κοιτάει εκεί να δει ποια κοπρόσκυλα είναι αυτά... Δουλέψανε ποτέ στη ζωή τους, ή κάνουν βουτιές στη Μύκονο και στα διαλείμματα μας κάνουν κήρυγμα;».

«Κοίτα, έχουν ένα έργο να επιτελέσουν, εγώ δεν το υποτιμώ αυτό. Υπερβάλλουν όμως, βρε παιδί μου, και τελικά αποπροσανατολίζουν τον κόσμο. Βλέπουν το δέντρο και χάνουν το δάσος» είπε με συγκαταβατική μεγαλοθυμία η μπανανοπαραγωγός.

Μπορεί φαινομενικά να συμμετείχε στη συζήτηση, αλλά από μέσα της είχε φτάσει ήδη στην πόρτα. Ο Χάρης πάντως δε θα ανέκρουε πρύμνα αν δεν την έβλεπε να την ανοίγει και να φεύγει.

«Αφού δεν είσαι χαζή, ρε μαμά» επέμεινε κοιτάζοντας στα μάτια προκλητικά τη μάνα του «γιατί κάνεις τη χαζή; Άμα έχουν άδικο, τότε γιατί εσύ δεν τρως τις μελιτζάνες που πουλάς; Ε;».

«Εγώ τρώω ό,τι θέλω, ρε, εσένα θα ρωτήσω;»

Άρχισε τα «ρε». Καλά πάμε.

«Αφού με ρώτησες» είπε ο Χάρης σαν δωδεκάχρονο, και μάλιστα καθυστερημένο.

«Μην ξαναρχίζεις, ρε, μην ξαναρχίζεις, γιατί θα σε κάνω να μετανιώσεις την ώρα που γεννήθηκες, άχρηστο κρέας!»

Όλο «άχρηστο κρέας» τον έλεγε. Η αγαπημένη της βρισιά. Ίσως επειδή εμπορευόταν οπωροκηπευτικά...

Η κατάσταση ήταν πλέον εκτός ελέγχου. Η κυρα-Γιώτα είχε κοκκινίσει. Οι φλέβες στο μέτωπό της έκαναν διαδήλωση διαμαρτυρίας. Η Κίσσα έφαχνε εναγωνίως να βρει τρόπο να εξομαλύνει τη συζήτηση, αλλά δεν έβρισκε. Έπεσε άκρα του τάφου σιωπή για κάνα τρίλεπτο και τότε κατευθείαν σηκώθηκε. Σιγά μη ζοριζόταν η υψηλή προσκεκλημένη να τους τα φτιάξει. Καλά έφαγε, καλά ήπια, ώρα για ύπνο τώρα. Ας τα λύσουν μεταξύ τους τα οικολογικά τους προβλήματα...

Ο Χάρης ανάσανε. Ευτυχώς δεν πήγε χαμένη η παράσταση. Θα βλέπει η Κίσσα στον δρόμο τη σκιά του και θα στρίβει. Αυτές οι κυρίες δε θέλουν να τους βάζεις δύσκολα, είναι γνωστό. Θέλουν έναν άντρα – πώς το λένε; – προβλέψιμο, σαν τον μπαμπά του Χάρη ή τον μπαμπά τους, αλλά σε μοντέρνα έκδοση. Να ντύνεται ωραία, να μην πιέζει καταστάσεις, να μη σκαλίζει πληγές, να μην είναι τέλος πάντων κακός μπελάς σαν κι αυτόν. Και να χαμογελάει – βασικό αυτό. Τα μούτρα τις εκνευρίζουν. Και βλάκα και ευχαριστημένο, αυτό τον συνδυασμό φάχνουν. Δηλαδή ακριβώς αυτό που ο Χάρης ποτέ δεν ήταν και ποτέ δε θα γινόταν.

Η μητέρα του όμως είχε άλλες απόψεις επί του θέματος και δυστυχώς δε σκόπευε να τις κρατήσει για τον εαυτό της.

*Δεν ωφελεί να μιλάς
αν δε δεις τ' αυτιά της*

Όταν η Κίσσα απομακρύνθηκε ένα δυο τετράγωνα, άρχισε το κανονικό ματς – το άλλο αποδείχτηκε ζέσταμα. Άδικα βιάστηκε ο Χάρης να αποσυρθεί στο δωμάτιό του. Η κυρα-Γιώτα παραβίασε το άσυλο και τον έσυρε με το ζόρι έξω. Προφανώς είχε στηρίξει πολλές ελπίδες στην υπόθεση, γιατί ποτέ άλλοτε δεν τον είχε ακουμπήσει. Στο σώμα εννοείται, γιατί από μέσα δεν τον είχε απλώς ακουμπήσει, κόντευε να τον κάνει λιώμα. Τον κατέβασε σαν σακί από τις σκάλες, χωρίς να καταλαβαίνει πού πατάει. «Με ρεζίλεψες, ρε!» φώναζε ξανά και ξανά, κάθε φορά πιο δυνατά απ' την προηγούμενη, σαν να την κούφαινε η φωνή της η ίδια. Μετά, επειδή καθότανε ακίνητος, άρχισε να του τραβάει τα ρούχα για να τον προκαλέσει. Η μαύρη –και, εδώ που τα λέμε, άθλια– μπλούζα του κόντευε να της μείνει στα χέρια.

«Τι μου φόρεσες τα κουρέλια κι εμφανίστηκες; Τι να δει η γυναίκα από σένα και να ζηλέψει; Χήρος είσαι ή άπορος; Τα βάρη τι τα σηκώνεις στο γυμναστήριο, για να ακουμπάω τα πεντοχίλιαρα εγώ;»

Οι μύες του προσώπου της χόρευαν. Φοβήθηκε ο Χάρης. Πώς τα κατάφερε αυτή η γυναίκα και τον ξανάκανε όποτε της καπνίσει τριών χρονών;

«Μη, μου την έσχισες».

«Εγώ δεν την πλήρωσα; Εγώ θα τη σκίσω! Κι εσένα θα σκίσω μαζί».

«Εγώ δεν είμαι ρούχο, είμαι άνθρωπος».

«Από πότε, ρε, έγινες άνθρωπος και δεν το πήραμε είδηση; Άνθρωπος είναι αυτός που ξυπνάει δώδεκα η ώρα το μεσημέρι; Αυτός που γυρνάει στις καφετέριες με τα ρεμάλια και κριτικάρει τη μάνα που τον γέννησε; Ποια θα σε σεβαστεί εσένα, ρε; Ποια θα σ' εκτιμήσει και θα σε πάρει;»

«Ας μη με πάρει».

«Α, μπα; Και πώς θα ζήσεις, ρε κοπρίτη; Εγώ τα θερμοκήπια σε πέντε χρόνια θα τα πουλήσω, σ' το λέω. Προίκα γιοκ. Δε θα σ' αφήσω να τα φας εσύ. Θα τα πουλήσω να τα φάω με τον πατέρα σου».

Σιγά, θα σου πιαστεί η μασέλα, διασκέδαζε από μέσα του ο μικρός. Ήταν πασίγνωστο ότι η επιχείρηση βούλιαζε, στον γιο της βρήκε να κάνει επίδειξη τώρα;

«Έλα, βρε Γιώτα...» έκανε να μπει στη μέση ο κυρ Λάμπρος, εμψυχωμένος που τον συμπεριέλαβε στο φάγωμα.

Όσο μιλούσε, προσπαθούσε ταυτόχρονα να χωθεί ανάμεσα μήπως γλιτώσει τον γιόκα του από τις ανάποδες. Ο Χάρης τον έπιασε απ' το μπράτσο και τον παραμέρισε για να μην του 'ρθει κι αυτουνού καμιά. Δεν ήταν για πολλά πολλά ο δόλιος. Μετά την ιστορία με

τον θυρεοειδή ήταν ετοιμόρροπος. Με το παραμικρό έτρεμε ολόκληρος.

«Κάτσε στην μπάντα εσύ, μη σε πάρει και σε σηκώσει. Εσύ τον έκανες έτσι, φά' τον τώρα. Τον πήρες μια φορά σαν πατέρα να του πεις “Κάνε μια σαλάτα, στρώσε ένα κρεβάτι, βοήθα”; Όχι! “Το παιδί πάει σχολείο, το παιδί έχει διάβασμα”. Να το το παιδί τώρα. Άχρηστο στο σχολείο, άχρηστο και στο σπίτι. Αυτός, ρε, δεν είναι ικανός να ανοίξει τον φούρνο να βάλει μέσα ένα ταψί! Όχι ν' ανοίξει σπίτι...»

«Μικρό είναι ακόμα. Θα του πήξει το μυαλό» ξαναπροσπάθησε εκείνος.

«Ποιο μυαλό, μωρέ; Για να σου πήξει, πρέπει να υπάρχει κιόλας. Βλέπεις εσύ να υπάρχει μυαλό στο κεφάλι του γιου σου; Όλο μπούκλα και αέρας είναι. Μυαλό μηδέν. Άμα είχε, δε θ' άφηνε σήμερα τα εκατομμύρια να γλιστρήσουν μέσα απ' τα χέρια του. Σε όλη τη ζωή του θα καθόταν και θα έτρωγε. Βασιλιάς θα ήταν το κωλόπαιδο. Ούτε με το σπίτι ούτε με τα παιδιά θα ασχολιότανε. Δέκα άντρες θα του 'παιρνε στο σπίτι η Κίσσα! Ξέρεις τι αρχόντισσα είναι;»

Μιλώντας για την Κίσσα, ένα περίεργο πράμα: σαν να της γλιστρούσε απ' το πρόσωπο ο θυμός και άφηνε πίσω του σκέτη στενοχώρια. Την έβλεπες, το πίστευε πραγματικά ότι αυτή ήταν η ιδανική ζωή κι ο βλάκας ο γιος της την έχασε. Ήταν τρελό, αλλά αυτό τον πείραξε τον Χάρη περισσότερο κι απ' το ξύλο και τις βρισιές. Εκείνη τη στιγμή ξεκαθάρισε η θολούρα ενός χρόνου στο κεφάλι του. Δίκιο είχε το φιλαράκι του ο Μάρκος.

Ματαιοπονούσε. Δεν μπορείς να αποδείξεις στη μάνα σου ότι είσαι ο κυνηγός όταν αυτή είναι πεπεισμένη πως είσαι η μπεκάτσα.

Όταν η Γιώτα απόκαμε και τον άφησε απ' τα χέρια της, τα δικά του χέρια ήταν γδαρμένα και κόκκινα. Πήρε να ανέβει πάλι παραπατώντας τις σκάλες, όταν τον ακινητοποίησε η φωνή της:

«Αύριο έξι η ώρα έχει εγερτήριο. Αρχίζεις δουλειά στα θερμοκήπια».

«Μα, Γιώτα μου, αγόρι πράμα, τι ξέρει αυτό από θερμοκήπια;» έκανε την ύστατη προσπάθεια ο κυρ Λάμπρος.

«Ξεράδια άμα δεν ξέρει. Σάμπως θα τον βάλω στη διεύθυνση; Χαμαλίκια θα κάνει».

«Άσ' τον σήμερα» επέμεινε διακριτικά ο άντρας της «αύριο τα ξανασυζητάμε».

«Τέρμα το αύριο. Να σπουδάσει δεν του κόβει, να παντρευτεί δε θέλει, τι μένει; Βαστάζος στο θερμοκήπιο. Ανεξαρτησία δε θες, κοπρίτη; Στις έξι θα είσαι όρθιος. Αλλιώς ετοιμάσου να φοφήσεις στην πείνα».

Ο Χάρης συνέχισε να ανεβαίνει τη σκάλα αμίλητος.
«Ακούς;»

Τα εκνευρισμένα ντεσιμπέλ της τρόμαξαν τον κυρ Λάμπρο, που αναπήδησε.

Λες και μπορούσε να μην ακούει... Η καταραμένη αυτή λέξη, η λέξη-όπλο που εκπυρσοκροτούσε στ' αυτιά του δεκαοχτώ ολόκληρα μίζερα χρόνια, έκανε το θαύμα της. Ο Χάρης κατάλαβε ξαφνικά ότι δεν ήθελε να την ξανακούσει ποτέ πια.